

1) Ὁ μὴ δυνάμενος νὰ ἀποκτηθῇ Καππ.: Ἄσμ.
 Ὁ κόσμος ἐν ἀκέρδητῳ καὶ κἀνείς δὲν κερδᾷ τον.
 2) Ὁ μὴ κερδίσας καθόλου πολλαχ.
 Πβ. ἀκέρδευτος.
ἀκερδος ἐπίθ. ἀμάρτ. ἄτσερδος Ἀθῆν. (παλαιότ.)
 Ἐκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ οὐσ. κέρδος.
 Ὁ μὴ δυνάμενος ἢ ὁ μὴ ἄξιος νὰ ἔχῃ κέρδος, προκο-
 νῆν. Πβ. ἀχαῖρευτος.
ἀκέριστος ἐπίθ. ἀμάρτ. ἀκέρ'στους Ἱμβρ.
 Ἐκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ ἐπιθ. *κεριστός < κε-
 ρίζω.
 Ἐπὶ τῶν κερασφόρων ζώων, ὁ μὴ προσδεδεμένος ἀπὸ
 τοῦ κέρατος μετ' ἄλλου, ὁ λελυμένος βαδίζων. Ἀντίθ.
 κερισμένος (ιδ. κερίζω).
ἀκερως ἐπίθ. ἀμάρτ. ἄτσερως Εὐβ. (Αὐλωνάρι.) κ.ἀ.
 Τὸ μεταγν. ἐπίθ. ἄκερως.
 Ὁ μὴ ἔχων κέρατα: Ἀτσερω βόιδι.
ἀκέρωτος ἐπίθ. κοιν. καὶ Πόντ. (Κερασ. Κοτύωρ.
 Τραπ. Χαλδ. κ. ἀ.)
 Ἐκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ ἐπιθ. κερωτός < κερώνω.
 Πβ. μεταγν. ἐπίθ. ἀκήρωτος.
 Ὁ μὴ διὰ κηροῦ ἀλειμμένος, ἀκήρωτος ἔνθ' ἄν.:
 Ράμμα ἀκέρωτο Ἡπ. Παννὴν ἀκέρωτον Κερασ. Τραπ. Χαλδ.
ἀκεφαλιά ἡ, Κρήτ. Πελοπν. (Κορινθ.) κ. ἀ. ἀτδε-
 φαλιά Πελοπν. (Κλουτσινοχ.) ἀκιφαλιά Σάμ. ἀτσιφαλιά
 Λέσβ. ἀνακεφαλιά Ἡπ. Κρήτ. Κύπρ. ἀνατσιφαλιά Λέσβ.
 ἀνεκεφαλιά Κύπρ. ἀνικιφαλιά Σάμ.
 Ἐκ τοῦ ἐπιθ. ἀκέφαλος.
 1) Ἀνοησία, ἀπερισκεψία ἔνθ' ἄν.: Ἡ ἀκεφαλιά σου
 σοῦ τό 'καμε αὐτὸ Κρήτ. Τά 'παθε ἀπὸ τὴν ἀτδεφαλιά του
 Κλουτσινοχ. || Ἄσμ.
 Νὰ μάθουν πῶς τοοὶ παίρνουσι τοῦ βασιλεῖα τοοὶ χῶρες,
 γιὰτὶ πολλ' ἀνακεφαλιά τῶν ἔρχετ' ὄρες ὄρες
 Κρήτ. 2) Δυστροπία, ἀπείθεια, ἀνυποταξία ἔνθ' ἄν.
 Συνών. ἀκεφαλία, ἀκεφαλωσύνη, κακοκεφαλιά.
ἀκεφαλία ἡ, Πελοπν. (Βυτίν.)
 Ἐκ τοῦ ἐπιθ. ἀκέφαλος καὶ τῆς παραγωγικῆς
 καταλ. -λία.
 Ἀκεφαλιά, ὁ ιδ.
ἀκέφαλος ἐπίθ. Κρήτ. Πελοπν. (Λακων. Λάστ.) Πόντ.
 (Κερασ. Σάντ. Τραπ. Χαλδ.) κ. ἀ. ἀκέφαλους Στερελλ.
 (Αἰτωλ.) ἀτδέφαλος Πελοπν. (Κλουτσινοχ.) ἀτδέφαλους
 Λέσβ. ἀνακέφαλος Κύπρ. ἀνεκέφαλος Κρήτ. ἀνικέ-
 φαλους Σάμ.
 Τὸ ἀρχ. ἐπίθ. ἀκέφαλος.
 1) Ὁ μὴ ἔχων ἢ ὁ μὴ ἀναγνωρίζων κεφαλὴν, ἥτοι
 προστάτην, καθηγεμόνα, σύμβουλον Κρήτ. Πελοπν. (Κλου-
 τσινοχ. Λακων. Λάστ.) Πόντ. (Κερασ. Σάντ.) Στερελλ.
 (Αἰτωλ.): Τὸν χουρὸ ἐμ'νιν ἀκέφαλον (χωρὶς σοβαροὺς
 ἀνθρώπους, οἱ ὅποιοι νὰ δύνανται νὰ διευθύνουν αὐτὸ)
 Αἰτωλ. Ἀνεκέφαλες δουλειές (ἐργασίαι διεξαγόμεναι ἄνευ
 διαταγῆς, ἄνευ καθηγεμόνος) Κρήτ. β) Ἀδέσποτος,

ἀνεπιτήρητος, ἀπειθάρχητος, ἄτακτος Κύπρ. Πόντ. (Κε-
 ρασ. Τραπ. Χαλδ.): Ἀκέφαλον παιδὶν Κερασ. Χαλδ. 2)
 Ἀφρων, ἀσύνετος Κρήτ. Λέσβ. Πελοπν. (Λακων. Λάστ.)
 Σάμ. κ. ἀ. Συνών. κακοκέφαλος.

ἀκεφαλωσύνη ἡ, Πόντ. (Κερασ.) ἀκεφαλωσύνᾱ
 Πόντ. (Κερασ.)

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. ἀκέφαλος.

Ἀφροσύνη, ἀσυνεσία. Συνών. ιδ. ἐν λ. ἀκεφαλιά.

ἀκεφάλωτος ἐπίθ. ἀμάρτ. ἀκιφάλωτος Πόντ.

Ἐκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ ἐπιθ. κεφαλωτός < κε-
 φαλώω ἀμαρτ.

Ἀγαμος ἔτι, ἐπὶ κόρης

ἀκεφιά ἡ, πολλαχ.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. ἄκεφος.

Τὸ νὰ εἶναι τις ἄκεφος, ἀθυμία, δυσθυμία: Ἐχω
 ἀκεφιά.

ἄκεφος ἐπίθ. πολλαχ.

Ἐκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ οὐσ. κέφι.

Ὁ μὴ ἔχων κέφι, ἀθυμος, δύσθυμος: Εἶμαι ἄκεφος.

ἀκήδευτος ἐπίθ. ἀμάρτ. ἀκήεντος Κάμπ. ἀκινού-
 δευτος Νάξ. (Ἀπύρανθ.)

Τὸ μεταγν. ἐπίθ. ἀκήδευτος.

1) Ὁ μὴ τυχὼν περιποιήσεως Νάξ. (Ἀπύρανθ.) 2)
 Ὁ μὴ ἀνεκτός, ἀφόρητος Κάμπ.

-ἀκι κατάλ. παραγωγικὴ -ἀκιν Ἰκαρ. -ἀκι κοιν.
 -ἀτθιν Κύπρ. -ἀτσι πολλαχ. -ἀι Χίος (Καρδάμ.)

Ἐκ τῆς μεταγν. καταλήξεως -ἀκιον, περὶ ἧς ιδ.
 ΓΧατζιδ. ΜΝΕ 1,422 καὶ ἐν Ἐπιστ. Ἐπετ. Πανεπ. 12
 (1915/6) 31 κέξ. WPetersen Greek diminutives in
 -ιον 249 κέξ., KDieterich ἐν Balkan - Archiv 4 (1928)
 136 καὶ GRohlfs Etymolog. Wört. 9

Χρησιμεύει πρὸς σχηματισμὸν ὑποκοριστικῶν δηλούν-
 των 1) Τὴν ἔννοιαν τοῦ μικροῦ εἴτε κυριολεκτικῶς εἴτε
 μεταφορικῶς (θωπευτικῶς ἢ σκωπτικῶς) κοιν. οἶον:
 ἀρνάκι, γατιάκι, παιδάκι, παππαδάκι, ποδαράκι, σκαμνάκι,
 χερᾶκι, Ἀντωνάκι, Γιαννάκι, Ἐλενάκι, Κατινάκι, Μαρᾶκι
 κττ. 2) Τὸν υἱὸν ὡς πατρωνυμικὸν πολλαχ. οἶον:
 Μπαλαφάκι, Παππαδάκι, Σαραβάκι, Φιλιππάκι κττ. (ὁ υἱὸς
 τοῦ Μπαλάφα, τοῦ Παππά, τοῦ Σαράβα, τοῦ Φιλίππου).
 Προστίθεται δὲ εἰς τὸ ὄνομα τοῦ υἱοῦ ὡς προσδιορισμός,
 οἶον: ὁ Γιάννης τὸ Μπαλαφάκι, ὁ Κωστής τὸ Παππαδάκι,
 ὁ Σπύρος τὸ Σαραβάκι κττ.

ἀκίλι τό, Θράκ. Πόντ. (Ῥοφ.) ἀκίλ' Θράκ. (Μάδυτ.)
 ἀχούλιν Πόντ. (Κερασ.) ἀχούλ' Πόντ. (Χαλδ.)

Ἐκ τοῦ Τουρκ. *akili*.

1) Νοῦς, νοημοσύνη ἔνθ' ἄν.: Τ' ἀκίλι μ' ἐχάθεν
 (ἐχάθη) Ῥοφ. Τ' ἀχούλ'ν ἀτ' κόφτ' (συνών. φρ. κόβει
 τὸ μυαλό του) Χαλδ. 2) Γνώμη, συμβουλὴ Θράκ.:
 Δῶκα σε καλὸ ἀκίλι.

ἀκιλλῆς ἐπίθ. Θράκ. (Μάδυτ.) ἀχουλλοῦς Πόντ.
 (Σάντ. Χαλδ. κ. ἀ.)

Ἐκ τοῦ Τουρκ. *akilli*.



Νουνεχής, νοήμων ἔνθ' ἄν.: Γνωμ. Ἀχουλλοῦν οὕς νὰ ἐνούνηξεν, ὁ παλαλὸν ἐπάντρεψεν κ' ἐποίκεν δέκα χάταλα (ἕως οὗτου νὰ σκεφθῇ ὁ γνωστικός, ὁ τρελλὸς ἐνυμφεύθη καὶ ἔκαμε δέκα τέκνα. Ὅτι δὲν πρέπει κανεὶς νὰ σκεφθῇ πολὺ διὰ τὸν γάμον) Σάντ.

ἀκίνδυνος ἐπίθ. λόγ. σύνηθ. ἀτζίνδυνε Τσακων.

Τὸ ἀρχ. ἐπίθ. ἀκίνδυνος.

Ὁ μὴ ἐπικίνδυνος ἔνθ' ἄν.: Ἀκίνδυνος ἄνθρωπος. Ἀκίνδυνο σκυλλί - φάρμακο - φίδι κττ.

ἀκίνητα ἐπίρρ. ἑνιαχ. ἀκύνητα ἑνιαχ. ἀκύνιστα Θράκ.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. ἀκίνητος.

Ἀκινήτως, ἀκλονήτως ἔνθ' ἄν.: Στάσου ἀκύνητα (μὴ κουνηθῇς) ἑνιαχ. Ἦρθαμε ἀκύνιστα (ἐπὶ εὐπλοίας) Θράκ.

ἀκίνητον τό, λόγ. κοιν. ἀκύνητο Κρήτ.

Τὸ οὐδ. τοῦ ἐπιθ. ἀκίνητος οὐσιαστικοποιηθέν. Ἡ λ. καὶ μεσν.

1) Ἀκίνητος περιουσία, οἰκία, ἀγρὸς κττ. κατ' ἀντιδιαστολήν πρὸς τὴν κινητὴν περιουσίαν, τὰ ἐπιπλα, ζῶα κττ. λόγ. κοιν.: Ἐπούλησε κινητὰ καὶ ἀκίνητα κ' ἔφηνε.

2) Εἶδος παιδιᾶς, καθ' ἣν εἰς τῶν παιζόντων ἵσταται ἀκίνητος, ἀκλόνητος Κρήτ.

ἀκίνητος ἐπίθ. λόγ. κοιν. ἀταίνητος Ἀνδρ. κ. ἄ. ἀταίνητε Τσακων. ἀκύνητος σύνηθ. ἀκύνιστος Ἡπ. Θράκ. (Σαρεκκλ.) Κρήτ. Πελοπν. (Λακων. Πάτρ.) Πόντ. (Τραπ.) κ. ἄ. ἀκύνιχτος Πόντ. (Κερασ.) ἀκύν'στους Θράκ. (Ἀδριανούπ.) Μακεδ. ἀκύνιγος Κεφαλλ. Πόντ. (Τραπ.) κ. ἄ. ἀκύνιος Κέρκ.

Τὸ ἀρχ. ἐπίθ. ἀκίνητος. Ὁ τύπ. ἀκύνητος ἐκ τοῦ κουνῶ, δι' ὃ ἰδ. κινῶ. Ὁ τύπ. ἀκύνιστος καὶ παρὰ Σομ.

1) Ὁ μὴ κινούμενος, ἀμετακίνητος, ἀσάλευτος σύνηθ.: Στέκει ἀκίνητος σύνηθ. Νερὰ ἀκίνητα (λιμνάζοντα ὕδατα) Ἡπ. Ἐμεινε βουβὸς κὶ ἀκύνιος Κέρκ. || Γνωμ. Τὸ ἀκίνητο νερὸ βρομάει (ἐπιβλαβεῖς εἶναι ἡ ἀργία καὶ ὀκνηρία) Λακων. κ. ἄ. β) Ὁ μὴ δυνάμενος νὰ κινηθῇ πολλαχ.: Ἡ πέτρα αὕτη εἶναι ἀκύνιστη (εἶναι τόσον μεγάλη, ὥστε δὲν δύναται τις νὰ τὴν μετακινήσῃ) Σαρεκκλ. γ) Μεταφ. Ἰσχυρὸς, εὐπορὸς Πελοπν. (Πάτρ.): Σπίτι ἀκύνιστο. 2) Ὁ μὴ λικνισθεὶς, ὁ μὴ κουνηθεὶς ἐπὶ βρέφους Ἡπ. Θράκ. (Σαρεκκλ.) Μακεδ. (Βογατσ.) Πόντ. (Κερασ. Τραπ.): Τὸ παιδί κοιμήθηκε ἀκύνιστο Σαρεκκλ. Ἀκύνιστον ἔν' τὸ μωρὸν Τραπ. 3) Ὁ μὴ τεθεὶς εἰς κίνησιν, ὁ μὴ ἐκκινήσας Ἡπ.: Ἐκίνησε ὁ ταξιδιώτης; — Ὁχι, εἶναι ἀκόμα ἀκίνητος. Μύλος ἀκίνητος. Ψίκι ἀκίνητο (ψίκι = πομπή, συνοδεία).

4) Ὁ μὴ τεθεὶς ὑπὸ ζυγόν, ἐπὶ βοῶν Νάξ. (Ἀπύρανθ.): Ἐκίνησες τὸ βουδόπουλλο; — Ἀκίνητο τό' χω ἀκόμη.

-άκεις κατάλ. παραγωγικὴ κοιν. -άτεις πολλαχ.

Ἐκ τῆς μεσν. καταλ. -άκιος ἢ ἐκ τῶν εἰς -άκι. Ἰδ. ΓΧατζιδ. ἐν Ἐπιστ. Ἐπετ. Πανελ. 12 (1915/6) 31 κέξ. καὶ KDieterich ἐν Balkan - Archiv 4 (1928) 136 κέξ.

Χρησιμεύει πρὸς σχηματισμὸν ὑποκοριστικῶν κυρίων ὀνομάτων δηλούντων πρόσωπον, ἰδίᾳ δὲ βαπτιστικῶν, οἷον: Ἀθανασάκεις, Βασιλάκεις, Γεωργάκεις, Δημητράκεις, Κωστάκεις, Παναγιωτάκεις, Σταματάκεις, Φιλιππάκεις κτλ.

Ἐντεῦθεν δὲ τὰ εἰς -άκεις πατρωνυμικά καὶ ἐπώνυμα, οἷον: Κοσμαδάκεις, Μανιατάκεις, Πρασιναίκεις, Φιλιππάκεις, Χατζιδάκεις κτλ.

ἀκιτρινιστος ἐπίθ. πολλαχ.

Ἐκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ ἐπιθ. *κιτρινιστός <κιτρινίζω.

Ὁ μὴ λαβὼν χρῶμα κίτρινον, ὁ μὴ ἐπαρκῶς κίτρινος.

ἀκκομπανιαμέντο τό, σύνηθ. ἴκομπανιαμέντο Ζάκ.

Ἐκ τοῦ Ἰταλ. *accompagnamento*.

Ἡ ὑπὸ μουσικοῦ ὁργάνου συνοδείᾳ μέλους εἴτε διὰ τῆς φωνῆς εἴτε δι' ἄλλου μουσικοῦ ὁργάνου ἐκτελούμενον ἔνθ' ἄν.: Κάνω ἀκκομπανιαμέντο πολλαχ. Τραγουδάει καλά, μὰ θέλει κὶ ἀκκομπανιαμέντο Κεφαλλ.

ἀκκομπανιάριστος ἐπίθ. κοιν.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. *ἀκκομπανιαριστός <ἀκκομπανιάρω τοῦ ἀρκτικοῦ α λαβόντος σημ. στερήσεως διὰ τοῦ ἀναβιβασμοῦ τοῦ τόνου.

Ὁ ᾄδόμενος ἄνευ συνοδείας μουσικοῦ ὁργάνου.

ἀκκομπανιάρω Ζάκ. Κέρκ. Κεφαλλ. κ. ἄ. ἀκκομπανιάρου Θράκ. (Μάδυτ.) ἴκομπανιάρω Κέρκ.

Ἐκ τοῦ Ἰταλ. *accompagnare*.

1) Συνοδεύω, συντροφεύω Θράκ. (Μάδυτ.) Κέρκ. 2) Συνοδεύω διὰ μουσικοῦ ὁργάνου μέλος εἴτε ᾄδόμενον εἴτε δι' ἄλλου μουσικοῦ ὁργάνου ἐκτελούμενον Ζάκ. Κεφαλλ. κ. ἄ.: Λέγε τραγούδι κ' ἐγὼ θὰ σ' ἀκκομπανιάρω μὲ τὴν κιθάρα Κεφαλλ. Ἐπαίζανε τὰ βιολιά κὶ ἀκκομπανιάριζα κ' ἐγὼ Ζάκ.

ἀκκορτζέρομαι Ζάκ. ἀκροτζέρομαι Ζάκ. ἀκκορτζέρομαι Κεφαλλ.

Ἐκ τοῦ Ἰταλ. *accorgersi*. Ἡ λ. καὶ παρὰ Στάθη Πρῶξ. Α στ. 293 κέξ. (ἐκδ. ΚΣάθα 121) «παράγραφο δὲν ἔχω μπλεγὸ 'ς τὸ νοῦ μου οὐδὲ ντιγέστα | μηδὲ ἀκκορτζέρομαι τὸ πῶς φορῶ ντοττώρε βέστα».

Συναισθάνομαι, ἀντιλαμβάνομαι ἔνθ' ἄν.: Δὲν ἀκκορτζέριστηκα πῶς ἔμεινα μόνος Κεφαλλ.

ἀκκουζάρισμα τό, Παξ.

Ἐκ τοῦ ρ. ἀκκουζάρω.

Κατηγορία, καταγγελία, μήνυσις.

ἀκκουζάρω Ζάκ. Κεφαλλ. Λευκ. Παξ.

Ἐκ τοῦ Ἰταλ. *accusare*.

1) Κατηγορῶ τινα ἐν δικαστηρίῳ, καταγγέλλω, ἐνάγω Ζάκ. Παξ.: Τὸν ἀκκουζάρισα Παξ. β) Νουθετῶ, συμβουλεύω Λευκ.: Τὸν ἀκκούζαρες; — Τὸν ἀκκούζαρε καὶ τὸν ἐββιζάρισα. 2) Δηλῶ προκαταβολικῶς, ὀρίζω ἐκ τῶν προτέρων, ἐν τῇ χαρτοπαιξίᾳ καὶ τῷ σφαιριστηρίῳ Κεφαλλ.: Ἀκκουζάρισα πέντε δίλμα (προτοῦ παίξω ἐδήλωσα ὅτι θὰ κάμω πέντε μπίλια, ὅτι θὰ ἐπιτύχω πεντάκις). Τὴν καραβόλα ποῦ θὰ κάμω τὴν ἀκκουζάρω (ὀρίζω κατὰ ποῖον τρόπον θὰ γίνῃ ἡ καραμπόλα, δηλ. διὰ ποίας κατευθύνσεως τῆς πληττομένης σφαίρας θὰ γίνῃ). Πβ. ἀκκουζάρω.

